

L'anàlisi de la realitat a les entitats

Gestió de projectes

Centre de Recursos
per a les Associacions Juvenils
de Barcelona

Juliol 2017

Fitxa temàtica 36

“Cal tenir en compte mètodes i tècniques que ens ajuden a conèixer i analitzar la realitat interna i externa de l'entitat amb la finalitat de poder prendre consciència de l'estat i desenvolupar eficaçment l'acció i assolir els objectius de canvi i millora.”

1. Què és l'anàlisi de la realitat?

L'anàlisi de la realitat de l'entitat consisteix a **prendre consciència de l'estat de la qüestió** i del seu entorn en un moment determinat, per a detectar les seves necessitats, quins aspectes funcionen bé, quines podrien potenciar-se i, tenint-les presents, actuar en conseqüència mitjançant el desenvolupament i posada en pràctica del projecte.

Gràcies a l'anàlisi, constatem l'estat de l'entitat i/o del projecte i el seu entorn en relació amb aspectes rellevants per al desenvolupament posterior.

A més, l'anàlisi col·lectiu de la nostra realitat és un element important de motivació, participació i cohesió dels membres de l'entitat.

Quan ens plantejem analitzar la realitat tenim el risc de centrar-nos exclusivament en el nostre funcionament intern com a entitat (nombre de persones sòcies, perfil, tipus d'activitats realitzades, avaluació de les mateixes, etc.) deixant de banda l'anàlisi extern.

Si l'anàlisi només és intern i no s'acompanya d'un anàlisi de la realitat externa estarem deixant de banda una part explicativa molt important dels èxits i mancances de la nostra entitat.

A través de l'anàlisi intern la nostra entitat pot arribar a **transformar i millorar la seva gestió i el desenvolupament dels seus projectes** així com el grau de compromís i implicació de les persones que en formen part, però segur que no podrà preveure estratègies de canvi determinades, potenciadores o limitadores, pel context social on es troba (barri, poble o ciutat) i els seus objectius poden no veure's aconseguits per no haver fet un anàlisi

complet i realista. Per això, cal tenir en compte **mètodes i tècniques que ens serveixen per conèixer i analitzar la realitat** tant interna com externa de l'entitat, amb la finalitat de poder desenvolupar eficaçment l'acció i assolir els nostres objectius de canvi i millora.

Així doncs les tècniques de diagnòstic serveixen per a fer un anàlisi de la realitat de l'entitat, dels recursos amb els comptem, tot i que també poden ser utilitzades per a analitzar altres aspectes sociològics com pot ser les necessitats socials i de l'entorn que cobreix l'entitat per assegurar-se que els objectius de l'entitat s'estan complint.

Podeu consultar la **Fitxa temàtica núm. 45 – Tècniques de diagnòstic** per conèixer més tècniques que, entre d'altres, poden ser utilitzades en la redacció de la Justificació d'un projecte.

2. Què volem saber?

El primer que hem de tenir clar és què volem saber. **Quin és l'abast del nostre anàlisi?**

L'**elecció de l'objectiu** del nostre anàlisi, intern i/o extern, així com l'abast i la profunditat del mateix, ve determinat per les necessitats de l'entitat. Segons sigui la necessitat, la nostra mirada pot abastar la realitat de la nostra entitat o el conjunt de l'entorn, del barri, del poble, de la comunitat, etc. on desenvolupem la nostra activitat.

Hem de tenir clar que no analitzarem la realitat per a afirmar la nostra percepció particular de les coses, sinó per a construir una nova visió més completa i complexa, que ens permeti desenvolupar-nos millor en aquesta realitat, a

L'anàlisi de la realitat a les entitats

Gestió de projectes

Fitxa temàtica 36

través del coneixement i la consciència d'aquesta.

3. Anàlisi de la realitat- DAFO

Per a crear una estratègia és important fer una fotografia de com es troba l'entitat en el moment concret detectant aquells aspectes positius i aquelles coses que caldria millorar tenint en compte les oportunitats i amenaces que giren entorn l'entitat.

El DAFO és una tècnica que es basa en una pluja d'idees en la que tot és benvingut encara que d'entrada no es comparteixi les idees i opinions. La intenció d'aquesta posada en comú és per a la detecció de totes dels Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats de l'entitat o projecte.

3.1. Les oportunitats i es amenaces: anàlisi extern

Oportunitats de l'entitat

Les oportunitats es generen en un ambient extern on el grup no té un control directe de les variables però són esdeveniments que, per la seva relació directa o indirecta, poden afectar de manera positiva l'acompliment de l'acció estratègica, organitzativa i ideològica de l'entitat.

La importància d'**analitzar les oportunitats** és de vital transcendència, ja que en funció de la serietat de l'anàlisi es tindrà una idea clara d'allò que l'exterior ens pot proporcionar amb una adequada selecció d'estratègies per al seu aprofitament.

Exemples: «Xarxes socials coma expansió i publicitat, possibilitat de fer xarxa amb altres entitats del barri, formacions gratuïtes al CRAJ, etc.»

Amenaces sobre l'entitat

De la mateixa manera que les oportunitats, les amenaces es troben en l'entorn del grup i de manera directa o indirecta afecten negativament l'activitat del grup, indicant que es deuen prendre les previsions necessàries perquè no interrompin les accions de l'entitat ni determinin la seva finalitat.

Per tant, l'anàlisi extern ha de contribuir a definir el que l'entitat ha de fer per tal d'evitar que les esmentades amenaces afectin el compliment de l'organització i li impedeixin aconseguir els nous reptes.

Exemples: «Deixar de rebre la subvenció, trobar poc espai per a realitzar les activitats, etc.»

3.2. Les fortaleses i les debilitats: anàlisi intern

Les fortaleses de l'entitat

Les fortaleses es defineixen com la part positiva del grup, és dir aquells factors interns que de manera directa es

controlen, producte de l'esforç i de la presa encertada de decisions.

Les fortaleses s'identifiquen bàsicament a través de l'avaluació dels resultats, pel que resulta transcendent tenir sistemes de avaluació i de diagnòstic que fiables.

Exemples: «El positivisme del grup, flexibilitat del grup»

Les debilitats de l'entitat

La principal característica de les debilitats és afectar de forma negativa i directa a la finalitat del grup, derivant-se en mals resultats (mal control de les quotes, material en mal estat, baix nivell formatiu dels dirigents, etc.)

Una debilitat, si la detectem a temps i li apliquem mesures correctives, pot arribar a convertir-se en una fortalesa.

Exemples: «La comunicació de l'entitat, puntualitat dels membres, disponibilitat dels socis, etc»

Un cop hàgiu detectat cadascun dels punts en els que treballar a través de les diferents tècniques, desenvolueu les següents estratègies:

– Transformeu les debilitats en reptes (creu compromisos)

Exemple: No coneixem cap altre entitat del barri ----> Cal que assistim al Consell d'Entitats del Barri per tal de donar-nos a conèixer i que les entitats comptin amb nosaltres a l'hora d'organitzar projectes conjunts.

– Busqueu estratègies per a evitar que les amenaces es converteixin en debilitats (establiu normatives)

Exemple: L'administració qüestiona el nostre projecte ----> Cal que aprenguem a justificar la missió de la nostra entitat i siguem capaços de convèncer als altres.

– Detecteu mecanismes per a que les fortaleses generin oportunitats (genereu processos i hàbits positius)

Exemple: tenim un equip humà molt treballador i cohesionat ----> treballem per que l'equip dissenyi una estratègia de captació de nous socis.

– Trobeu estratègies per a que les oportunitats es converteixin en fortaleses (creu compromisos)

Exemple: Un institut de la zona ens ofereix joves per fer pràctiques a l'entitat ----> Tenim convenis amb instituts que ens permeten externalitzar una part de la feina.

4. Anàlisi de la realitat amb enquesta

Una enquesta és una **tècnica de recerca que permet obtenir dades quantitatives** a través de preguntes tancades fetes a una mostra representativa dels membres

L'anàlisi de la realitat a les entitats

Gestió de projectes

Fitxa temàtica 36

de l'associació, o en funció del nombre de persones sòcies, al conjunt de membres de l'associació. És un instrument que dóna informació per quantificar i mesurar un o diversos fenòmens, i comparar entre diferents grups i contextos.

En el moment de proposar-se dur a terme una enquesta, cal **definir molt bé les preguntes i temes a tractar, quin és l'objectiu, quina informació volem obtenir i per a què**. a través del document de l'enquesta als membres associats per a que realment serveixi per realitzar un diagnosi de la realitat de l'entitat.

5. Anàlisi de la realitat amb Focus grup o Grup de discussió

Es tracta d'un **recull d'informació generada a partir d'un debat conjunt** entre els membres de l'associació sobre els temes que es volen analitzar per a fer un diagnosi de la situació de l'entitat.

Això permet extreure informació dels posicionaments i opinions que expressen els membres del grup en la discussió a més de la possibilitat d'extreure informació de les interaccions que es produeixen entre els i les participants, en l'espai de relació social.

En qualsevol cas, és una **tècnica qualitativa que aporta dades sobre la visió i el posicionament subjectiu dels participants** com a grup i les dades extretes poden ser analitzades per a la millora del funcionament de l'entitat. La gent se sent lliure i acostumen a sortir qüestions que en reunions o altres espais difícilment surten.

La persona dinamitzadora del grup ha de preparar-se un guió amb els temes que vol que apareguin en la discussió. Ha de tenir, però, molt poc protagonisme. Cal deixar que la discussió flueixi.

Com en l'entrevista, es pot enregistrar (i, si és possible, transcriure) la discussió per analitzar-la posteriorment.

6. Anàlisi de la realitat amb entrevista en profunditat

L'entrevista en profunditat individual és una tècnica qualitativa molt utilitzada. La seva essència i desenvolupament és pràcticament equivalent als focus grups, amb l'única diferència que **es fa únicament a un individu**, en el cas de l'associacionisme, una entrevista amb una persona membre de la junta directiva o sòcia de l'entitat.

L'entrevista es pot desenvolupar de forma estructurada o lliure. La primera és aquella en què es treballa amb

preguntes obertes, sense un ordre preestablert, adquirint les preguntes al llarg de la conversa. La idea és realitzar preguntes d'acord a les respostes que vagin sorgint durant l'entrevista.

En l'entrevista estructurada, doncs, existeix un marc de preguntes determinades que s'estableixen amb anterioritat a la trobada.

7. Anàlisi de la realitat amb observació participant

L'observació participant serveix per capbussar-se en la realitat que es vol estudiar, en la **vida quotidiana o en altres actes més extraordinaris de les persones** objectes de l'estudi o anàlisi.

L'objectiu és **observar les relacions socials de manera "natural"**, com un participant més, per intentar comprendre la visió que tenen les persones o grups que s'estudien, saber com actuen, i contrarestar-la amb la visió, la perspectiva teòrica de l'investigador i el context de la recerca.

En el diagnosi de l'associació pot ser especialment **útil en dos sentits**:

– Per observar i recollir dades, i enregistrar informació de les accions i interaccions quotidianes amb les persones joves.

– Per apropar-se i conèixer millor grups o col·lectius de joves que estan més allunyats o dels quals es desconeixen les maneres de relacionar-se, les necessitats i la visió del que se'ls ofereix.

Un eina essencial en l'**observació participant és el diari de camp** en què s'anoten les impressions, el pensament, les emocions, les converses i les reflexions sobre l'observació i la pròpia experiència.

S'ha de ser constant en l'elaboració del diari de camp: després d'una observació cal anotar tot allò que es recorda. Altres **eines complementàries** poden ser: registres escrits, fotografies, enregistraments audiovisuals.

7. Anàlisi de la realitat amb dibuix

Es tracta d'una **tècnica artística per a comparar i posar de manifest les diferents visions i opinions** de tots els membres del grup que formin part de l'equip que vol dur a terme un anàlisi.

Es tracta d'interpretar els dibuixos realitzats per les persones gràcies a l'explicació que cadascun dels participants doni i iniciar un debat.

L'anàlisi de la realitat a les entitats

Gestió de projectes

Fitxa temàtica 36

Per exemple, la persona dinamitzadora pot demanar de fer un dibuix concret a totes les persones participants, com pot ser que cadascú dibuixi un autobús o vehicle que vulguin que simbolitzi l'entitat en aquest moment actual, i que pensin i dibuixin el següent pre-definit per la persona que dinamitza:

- Qui hi està assegut?
- Què mou les rodes?
- Qui condueix?
- Hi ha algú que us espera fora?
- Com és el paviment, què simbolitza?
- El cel té alguna característica determinada?
- De quin color és l'autocar? Què representa?
- Cap a on va el vehicle?

S'explica el perquè han escollit aquell vehicle, i alguna de les preguntes que se'ls ha plantejat, i s'entra en debat per analitzar, i interpretar conjuntament els detalls de cada persona dibuixant.

8. Anàlisi de la realitat amb mètode LEGO Serious Play

És un procés de **trobada, comunicació i resolució de problemes** dinamitzat, en què els participants es dirigeixen a través d'una sèrie de preguntes i aprofundeixen en la temàtica exposada.

Cada participant construeix el seu propi **model 3D LEGO amb les peces de LEGO** facilitades per la persona dinamitzadora/facilitadora, en resposta a les preguntes del facilitador mitjançant elements LEGO especialment seleccionats.

Aquests models 3D serveixen de base per a la **discussió en grup, l'intercanvi de coneixements, la resolució de problemes i la presa de decisions**.

El mètode LEGO Serious Play **és una tècnica que millora la resolució de problemes en grup**. Utilitzant habilitats visuals, auditives i cinestètiques, el mètode requereix que els participants aprenguin i escoltin i proporcionin veu a tothom.

Mitjançant l'ús dels materials i la metodologia s'exploraran les relacions i connexions entre les persones dins del seu món, la dinàmica interna i externa, els diversos escenaris

hipotètics i les possibilitats que apareixen, tractant problemes reals.

Des del CRAJ us podem oferir el **servei d'acompanyament a entitats**, el Pla de Treball, una proposta auto coneixement per a les entitats amb l'acompanyament professional d'una tècnica del CRAJ amb la finalitat d'avaluar la situació actual de l'associació i planificar noves estratègies d'organització i funcionament.

Per sol·licitar, podeu demanar cita a: **assessoraments@crajbcn.cat**.